

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälso- och sjukvårdsbyrån, S3

Närvarande

KS – CG – MP – NF – MN - WV

Frånvarande

TA

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd
Katrín Sjögren

Föredragande

Minister
Wille Valve

Protokollförare

T.f. landskapsläkare
Olli-Pekka Lehtonen

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 1

Landskapsregeringens svar på Ålands lagtings
spörsmål gällande hälso- och sjukvården.

nr S 1/2015-2016.

ÅLR 2016/7049

61 S3

Landskapsregeringen beslöt avge svar på spörsmålet i enlighet med
bilaga 1, S316P01.

Till Ålands lagting

Svar på spörsmål

Hälso- och sjukvården

- Spörsmål nr 1/2015-2016

Med stöd av 37 § lagtingsordningen har lagtingsledamot Veronica Thörnroos med flera ställt följande spörsmål till landskapsregeringen: *Vilken är landskapsregeringens plan för att genom en i lagtinget brett förankrad strategi säkra kvalitativ vård som motsvarar den åländska befolkningens behov och som säkerställer tillgången till hälso- och sjukvårdstjänster på hela Åland?*

Landskapsregeringens mål med hälso- och sjukvården är att främja förutsättningarna för en god hälsa hos befolkningen, förebygga sjukdomar och trygga en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvården är fortsatt politiskt och i fråga om resurser högt prioriterad. Ålands hälso- och sjukvårds (ÅHS) relativa andel av verksamhetskostnaderna för hela landskapet överstiger 40%. Bruttokostnaderna för år 2016 är budgeterade till 88,6 miljoner euro.

I enlighet med regeringsprogrammet ingår i begreppet hållbarhet insikten att inget politikområde kan frikopplas från det andra: en hållbar ekonomi kräver hållbara strukturer, friska människor och en ren natur. Effektiviseringskravet på ÅHS för år 2017 är 2,4%. Landskapsregeringen har i årets första tilläggsbudget tydliggjort att ÅHS under flera år arbetat strukturerat med att se över processerna för att stävja driftskostnadsökningen. Bland annat har antalet vårdplatser successivt minskats samtidigt som vårdtiderna förkortats. Kliniker har sammanslagits för att skapa mer effektiva patientflöden och för att nyttja vårdplatserna bättre. Ökat samarbete över klinikgränserna breddar kompetensen och utvecklar ett gemensamt ansvar för patienterna. Att vården idag i högre grad än tidigare ges som öppenvård är en självklar följd av att processer och metoder aktivt utvecklats och därtill sparar det personalresurser och minskar risken för sjukhusinfektioner. Som ett bra exempel på detta kan den planerade dagkirurgiska verksamheten tjäna.

Då målsättningen att öka självfinansieringsgraden förverkligas de kommande åren parallellt med effektiviseringsarbetet är det möjligt att på ett betydande sätt stävja kostnadsutvecklingen. Avgifterna vid ÅHS ses redan i ett pågående arbete över utgående från styrelsen för ÅHS förslag och då tas särskild hänsyn till de mest utsatta och till barns och ungdomars tillgång till vård. Sjukvårdskostnaderna för den

enskilde får inte bli avgörande för om man söker vård eller inte och därför övervägs införande av ett högkostnadsskydd för personer med låga inkomster.

De hälsopolitiska målsättningar som landskapsregeringen antagit är välgrundade och aktuella. Var och ens rätt till jämlik, god vård och omsorg oavsett bakgrund, kön, ålder, ekonomi eller bostadsort värnas. Landskapsregeringens arbete för en jämställd och jämlik vård och omsorg fokuserar särskilt på att motverka utvecklingen av omotiverade skillnader i bemötande.

Den demografiska utvecklingen på Åland motsvarar den i närregionerna. Landskapsregeringen följer den åländska folkhälsan och kan konstatera att samtidigt som medellivslängden ökar minskar förekomsten av flera folksjukdomar. Sjuklighetsindexet som baserar sig på information från hälso- och sjukvården, socialvården och Folkpensionsanstalten visar att den totala sjukligheten minskar. Befolkningen i landskapet Åland hör till de friskaste i Finland.

Den digitala utvecklingen på vårdområdet är betydande och därför är ett prioriterat område förnyelsen av ÅHS' vårdinformationssystem och övriga datasystem. E-recept införs hösten 2016 som en del av digitaliseringen. Ny teknik behöver också för att utveckla och göra vården tillgänglig särskilt i skärgården. Under år 2017 kommer beredskapen och primärvårdens service i skärgården att ses över med målet att på ett mer effektivt sätt möta befolkningens behov av hälso- och sjukvård. Psykisk hälsa för alla är ett uttalat folkhälsomål. Ett treårigt projekt om äldres psykiska hälsa har inletts och för att motverka självmord har en särskild kristelefon upprättats. Barns och ungdomars hälsa och psykiska välbefinnande prioriteras. Fokus läggs på det främjande och förebyggande arbetet så att man snabbt kan upptäcka barns och ungdomars psykiska ohälsa. För den geriatriska vården planeras nya och ändamålsenliga verksamhetsutrymmen.

Hälso- och sjukvården på Åland är till för alla ålänningar oberoende av boningsort. Gällande lagstiftning har som syfte att säkerställa att hela befolkningen i landskapet har rätt till sådan hälso- och sjukvård som vars och ens hälsotillstånd förutsätter, inom de gränser som står till hälso- och sjukvårdens förfogande vid respektive tidpunkt. Dagens hälso- och sjukvård klarar av att på ett bra sätt i fråga om tillgänglighet och kvalitet möta den efterfrågan som finns. Det betyder inte att utmaningar saknas. Morgondagens hälso- och sjukvård måste med nödvändighet i ännu högre grad arbeta sektoröverskridande och hälsofrämjande med metoder som bygger befolkningens ansvar och samverkan mellan olika samhällssektorer. Ny teknik, nya metoder och nya arbetssätt måste på ett kostnadseffektivt sätt tas i bruk. Till detta behövs ÅHS kompetenta och engagerade personals delaktighet. Parallellt med detta utvecklar landskapsregeringen den kommunala strukturen och då delar av socialvården samordnas kommer nya möjligheter till samarbeten att skapas.

Landskapsregeringens parlamentariskt förankrade plan för hälso- och sjukvården beskrivs i den budget som läggs fram för lagtinget under hösten 2017. Utöver detta, i syfte att på ett brett sätt öppna upp diskussionen om inriktning, processer och strukturer för den framtida hälso- och sjukvården, avser landskapsregeringen i början av år 2017 arrangera seminarium om den framtida vården på Åland. Genom seminariet vill landskapsregeringen sammanföra personal, politiker, patienter och sakkunniga till innovativa samtal om hur hälso- och sjukvården på Åland kan utvecklas beaktande särskilda och likartade utmaningar med omvärlden.

Förändringsarbetet inom hälso- och sjukvården är en kontinuerligt pågående process vars övergripande syfte är att befolkningens behov av hälso- och sjukvård ska tillgodoses kompetent men också kostnadseffektivt och hållbart. Landskapsregering fortsätter att föra en ansvarsfull hälso- och sjukvårdspolitik för att trygga en jämställd och jämlik vård. Det innebär att både kontinuerligt utveckla vården och samtidigt ställa nya effektiviseringsmål.

Mariehamn den 29 september 2016

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Wille Valve